

Ulovlig tvang (§ 260)

Revideret 28. november 2014

1. Overblik og tjekliste

2. Politiets efterforskning og sagsbehandling

2.1. Fremskaffelse af oplysninger til brug for vurdering af frakendelsesspørgsmål efter arvelovens § 48

Efter arvelovens § 48, stk. 2, kan det ved dom bestemmes, at en person, der har groft krænket en slægtsarving (børn, forældre, bedsteforældre og adoptivbørn), fradømmes retten til arv, forsikringssummer, pensioner eller andre ydelser, der er afhængige af den pågældendes død.

Udtrykket ”groft krænket” omfatter bl.a. ulovlig tvang, jf. straffelovens § 260.

Se i Rigsadvokatmeddelelsen afsnittet om [Drab \(§§ 237-241\)](#).

3. Forberedelse

3.1. Påstand om rettighedsfrakendelse efter arvelovens § 48

Efter arvelovens § 48, stk. 2, kan det ved dom bestemmes, at en person, der har groft krænket en slægtsarving (børn, forældre, bedsteforældre og adoptivbørn), fradømmes retten til arv, forsikringssummer, pensioner eller andre ydelser, der er afhængige af den pågældendes død.

Udtrykket ”groft krænket” omfatter bl.a. ulovlig tvang, jf. straffelovens § 260.

Se i Rigsadvokatmeddelelsen om forelæggelse mv. i afsnittet om [Drab \(§§ 237-241\)](#).

4. Jura

4.1. Genopdragelsesrejser

Straffelovens § 260, stk. 1, om ulovlig tvang kan efter omstændighederne finde anvendelse i forbindelse med såkaldte genopdragelsesrejser, f.eks. i situationer, hvor en person ved vold eller trussel om vold er blevet tvunget til at tage ophold i et andet land.

4.2. Tvangsægteskaber (§ 260, stk. 2)

Straffelovens § 260, stk. 2, har en skærpet strafferamme på indtil 4 års fængsel for ulovlig tvang i forbindelse med indgåelse af ægteskab. Den skærpede sidestrafferamme finder tilsvarende anvendelse, hvis nogen ved ulovlig tvang tvinges til at indgå registreret partnerskab, jf. § 3, stk. 2, i lov om registreret partnerskab.

Forhøjelsen af strafferammen har til formål at afspejle samfundets stærke afstandtagen fra tvangsægteskaber, og at strafpåstanden ved tvang til indgåelse af ægteskab bør afspejle denne forbrydelses grovhed og særligt indgribende betydning for ofret, idet der er tale om, at ofret tvinges til at påtage sig en i princippet livslang forpligtelse af en dybt personlig karakter.

Der henvises til forarbejderne til lov nr. 316 af 30. april 2008 ([L 68 af 6. februar 2008, de almindelige bemærkninger, pkt. 1 og pkt. 3](#)).

Straffelovens § 260, stk. 2, omfatter også tvang til en religiøs vielse uden borgerlig gyldighed.

Formålet er at ligestille sådanne religiøse vielser med tvangsægteskaber i straffelovens forstand, idet mange kvinder er blevet tvunget ind og fastholdt i et ægteskabslignende parforhold baseret på en religiøs vielse. Et eksempel herpå er de såkaldte ”nikah-forhold”, som er den mest almindelige betegnelse for et ægteskab i islam, men som er en religiøs vielse uden borgerlig gyldighed.

Der henvises til forarbejderne til lov nr. 434 af 1. maj 2013 ([L 143 af 6. februar 2013, de almindelige bemærkninger, pkt. 1 og pkt. 2.2.](#)).

Der kan efter omstændighederne straffes for ulovlig tvang i sammenstød med bl.a. straffelovens § 266 og §§ 245 og 246.

4.3. Beklædningsgenstande (§ 260, stk. 3)

Straffelovens § 260, stk. 3, har en skærpet strafferamme på indtil 4 års fængsel for ulovlig tvang i tilfælde, hvor nogen tvinges til at bære en beklædningsgenstand, der skjuler vedkommendes ansigt.

Formålet med forhøjelsen af strafferammen er at afspejle, at denne særlige form for ulovlig tvang indebærer et alvorligt indgreb i den personlige frihed, der vil kunne have væsentlige og vidtrækkende konsekvenser for den pågældende.

Som eksempler på beklædningsgenstande, der skjuler vedkommendes ansigt, kan nævnes burka, niqab og anden lignende beklædning.

Der henvises til forarbejderne til lov nr. 651 af 15. juni 2010 ([L 181 af 24. marts 2010, de almindelige bemærkninger, pkt. 1 og pkt. 4](#)).

Der kan efter omstændighederne straffes for ulovlig tvang i sammenstød med bl.a. straffelovens § 266 og §§ 245 og 246.

5. Straf og andre retsfølger

5.1. Strafpåstande ved overtrædelse af § 260, stk. 1

I sager, hvor der alene er sket domfældelse for ulovlig tvang, eller hvor dette har været hovedforholdet i sagen, må straffene for overtrædelse af [straffelovens § 260](#) i almindelighed antages at ligge på mellem 40 dages og 6 måneders fængsel afhængig af de konkrete omstændigheder i sagen, herunder om der har været anvendt vold. Der er dog også enkelte eksempler på sager, hvor straffen er udmålt

lavere, herunder til dagbøder, ligesom der er enkelte eksempler på sager, hvor straffen er udmålt til mere end 6 måneders fængsel.

5.2. Strafpåstande ved overtrædelse af § 260, stk. 2

Strafpåstanden i sager, der er omfattet af § 260, stk. 2, skal tage udgangspunkt i, at der skal ske en væsentlig forhøjelse af den straf, der kan forventes udmålt for overtrædelse af straffelovens § 260, stk. 1, se hertil [pkt. 5.1.](#) samt forarbejderne til lov nr. 316 af 30. april 2008 ([L 68 af 6. februar 2008, de specielle bemærkninger til § 1](#)).

Der er ikke i hidtidig praksis eksempler på sager, hvor der er domfældt for at have tvunget nogen til at indgå ægteskab.

Det vil ved fastsættelsen af strafpåstanden i den enkelte sag have betydning, hvilken tvang der har været anvendt, herunder om der har været anvendt vold eller trusler om vold eller frihedsberøvelse, og hvilket omfang og hvilken tidsmæssig udstrækning den udøvede tvang har haft. Også den tvungne persons alder og afhængighed af den, der udøver tvangen, kan have indflydelse på strafudmålingen, ligesom det kan have betydning, hvis flere gerningsmænd har handlet i forening. Det vil også kunne indgå i vurderingen, om tvangen har virket, således at straffelovens § 260 er fuldbyrdet, eller om der alene straffes for forsøg, jf. straffelovens § 21.

Se hertil forarbejderne til lov nr. 316 af 30. april 2008 ([L 68 af 6. februar 2008, de specielle bemærkninger til § 1](#)).

I betragtning af de alvorlige konsekvenser for ofret i sager om tvangsægteskab bør strafpåstanden imidlertid ligge betydeligt over de højeste straffe, der udmåles for overtrædelse af [straffelovens § 260, stk. 1](#). Der henvises til forarbejderne til lov nr. 316 af 30. april 2008 ([L 68 af 6. februar 2008, de almindelige bemærkninger, pkt. 3](#)).

De samme betragtninger gør sig gældende i forhold til tvang til en religiøs vielse uden borgerlig gyldighed. Der henvises til forarbejderne til lov nr. 434 af 1. maj 2013 ([L 143 af 6. februar 2013, de specielle bemærkninger til § 1](#)).

Den skærpede strafferamme i stk. 2 skal anvendes, selv om den konkret forskyldte straf ikke overstiger normalstrafferammen på 2 års fængsel i stk. 1.

5.3. Strafpåstande ved overtrædelse af § 260, stk. 3

Strafpåstanden i sager om ulovlig tvang, der kan henføres under straffelovens § 260, stk. 3, skal ligge betydeligt over de højeste straffe, der udmåles for overtrædelse af straffelovens § 260, stk. 1, se hertil [pkt. 5.1](#). Der kan bl.a. lægges vægt på de forhold, der er nævnt i forarbejderne til straffelovens § 260, stk. 2, jf. [pkt. 5.2](#).

Se i øvrigt forarbejderne til lov nr. 651 af 15. juni 2010 ([L 181 af 24. marts 2010, de almindelige bemærkninger, pkt. 4](#)).

Den skærpede strafferamme i stk. 3 skal anvendes, selv om den konkret forskyldte straf ikke overstiger normalstrafferammen på 2 års fængsel i stk. 1.

6. Efter dom

6.1. Domme til Vidensbasen

Det skal overvejes, om dommen er egnet til at indgå i anklagemyndighedens Vidensbase.

En dom kan være egnet til Vidensbasen, hvis den belyser straffniveauet eller praksis for rettighedsfrakendelse mv. inden for et sagsområde, eller hvis dommen belyser problemstillinger af generel/principiel betydning for retstilstanden. Samtidig kan en dom være egnet, hvis den vedrører et område, som ikke allerede er dækket på Vidensbasen.

Kun endelige domme må indsendes til Vidensbasen.

Skemaer til indsendelse af domme til Vidensbasen findes i Vidensbasen på AnklagerNet.

6.2. Underretning om frakendelse efter arvelovens § 48

De pågældende forsikringsselskaber, pensionskasser mv. samt skifteretten skal underrettes, når der ved endelig dom er truffet afgørelse om frakendelsesspørgsmålet.

7. Love og forarbejder

Straffeloven - seneste hovedlov

- Lovbekendtgørelse nr. 1028 af 22. august 2013 - Straffeloven

Relevante forarbejder

- Lov nr. 434 af 1. maj 2013 om ændring af straffeloven, udlændingeloven og lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning ([L 143 af 6. februar 2013 forslag til lov om ændring af straffeloven, udlændingeloven og lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning](#))
- Lov nr. 651 af 15. juni 2010 om ændring af straffeloven ([L 181 af 24. marts 2010 - forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven](#))
- Lov nr. 316 af 30. april 2008 om ændring af straffeloven ([L 68 af 6. februar 2008 forslag til lov om ændring af straffeloven](#))